

معرفی

خانه « آیا سودی که بانک ها دریافت یا پرداخت می کنند حلال هست ؟

آیا سودی که بانک ها دریافت یا پرداخت می کنند حلال هست ؟

۱۳۸۵/۰۹/۰۹ ۱۲:۱۹ شناسه مطلب: 2034

پرسش : کارمندی هستم که اغلب حقوق ماهانه ام کفاف مخارج ماهانه را نمیکند از طرفی مبلغی پول دارم و از آن نمی توانم منفعت با سودی جهت امرار معاش کسب کنم ونمی خواهم پولم را خرج کرده واز بین ببرم در نتیجه انرا در بانک سپرده گذاری یک ساله کرده وهر ماه 17 درصد سود می گیرم آیا این سود حلال یا حرام است از طرفی دیگر به واسطه خرید خانه از وامهای بانکی استفاده نموده ام آیا سودی که از این بابت به بانکها می پردازم مرا دچار گناه می کند یا نه ؟

پاسخ :

بانک های جمهوری اسلامی براساس مصوبات مجلس و تأیید شورای محترم نگهبان براساس عقود و معاملات اسلامی از قبیل مضاربه، جعاله، شرکت، خرید و فروش، عمل میکنند. اصولاً ربا دو نوع است:

1 - ربای قرضی و آن این است که کسی به دیگری مالی را قرض بدهد به شرط این که اضافه پس بگیرد.

2 - ربای معاملی و آن خرید و فروش یا مبادله جنس به جنس در چیزهایی که وزن دار هستند، در حالی که رعایت هم وزن بودن نشده باشد، مانند خرید و فروش ده کیلو برنج ایرانی به بیست کیلو برنج تایلندی. این نوع خرید و فروش را معامله ربوی مگویند.

بانک با وکالتی که از سپرده گذاران گرفته، پول آنان را به درخواست کنندگان به عنوان مضاربه یا معاملات دیگر میپردازد. بخشی از استفاده های که از این معاملات میبرد، به سپرده گذار میدهد و بخشی را به خود اختصاص میدهد. این گونه معاملات بانکی را اگر بانک و مشتریان براساس عقود اسلامی عمل کنند، اشکال شرعی ندارد، ولی اگر شرایط را رعایت نکنند، اشکال دارد.

بنابراین اگر طرفین قرارداد (سپرده‌گذار و وام‌گیرنده) برطبق قراردادهای مصوب عمل نمایند، استفاده و سودهایی که میگیرند، اشکالی ندارد و ربا محسوب نمیشود. آیت‌الله فاضل مفرماید: «مبنای بانکها بر رعایت ضوابط اسلامی است و چون گرفتن و دادن پول بر مبنای مضاربه و سایر عقود اسلامی است، لذا سود از هر طرف برای طرف دیگر حلال است».

در جای دیگر فرموده: «بانکها موظفند طبق مقررات اسلامی عمل کنند و برای کسی که علم به خلاف ندارد، اشکالی نیست».(1)

آیت‌الله مکارم فرمود: «ماهیت سپرده‌های حساب جاری ماهیت قرض است و مشروط بر این است که به مجرد مطالبه ادا شود، و ماهیت سپرده‌های دراز مدت و کوتاه مدت، نوعی مضاربه یا سایر عقود شرعیه و مانند آن است و پرداخت سود علی الحساب نوعی وام است که بعد از ظهور ربح محاسبه میشود و در صورت رعایت ضوابط عقود شرعیه مانند مضاربه، گرفتن سود اشکالی ندارد».(2)

آیت‌الله تبریزی فرمود: «چنانچه سپرده‌گذار بانک را وکیل کند که با پول او معامله شرعی انجام دهد و اطمینان داشته باشد که به این قرارداد عمل میشود، گرفتن سود اشکالی ندارد».(3)

آیت‌الله بهجت: «در صورتی که معاملات و عملیاتی که بانکها انجام میدهند، براساس معاملات شرعی باشد، گشایش اعتبارات بی اشکال است».(4)

فتوای رهبری معظم انقلاب نیز همچون سایر فقهای عظام است.(5) همان‌طور که معاملات بانکی بدون اشکال است، معاملاتی که افراد با پول انجام میدهند، اگر طرفین بر اساس قرارداد شرعیه عمل نمایند، اشکالی ندارد، مثلاً فردی یک میلیون تومان به دیگری میدهد که او با این پول کاسبی انجام دهد و هر چه که استفاده کرد، بر طبق قرارداد (یک پنجم، یک سوم، یک دوم، یک چهارم) به صاحب پول پرداخت شود یا ماهیانه علی الحساب مبلغی پرداخت شود و در پایان قرارداد محاسبه شود و با یکدیگر مصالحه نمایند، که اشکالی ندارد.

معاملات شرعیه مانند مضاربه و جعاله میباشد، ولی دادن پول به عنوان قرض و شرط سود و بهره ربا محسوب میشود.

پینوشتها:

- 1 - جامع المسائل، ج 1، ص 286.
- 2 - استفتائات جدید، ج 2، ص 578.
- 3 - استفتائات جدید، ج 1، ص 479.
- 4 - توضیح المسائل، ص 462.
- 5 - توضیح المسائل مراجع، ج 2، ص 808.

درباره ما

کلیه حقوق این سایت متعلق به مرکز ملی پاسخگویی به سوالات دینی بوده و استفاده از مطالب با ذکر منبع بلامانع است. ©

